

ENSENYANÇA RECÍPROCA. L'ESTIL RECÍPROC.

ÍNDEX

- Objectius
- Anatomia de l'estil
- Aplicació estil recíproc
- Descripció episodi
- Característiques estil
- Selecció i disseny de continguts
- Exemple de fitxa de continguts
- Comentaris específics
- Alguns aspectes de reflexió
- Canals de desenvolupament
- Exemple de fitxa de continguts

○ **OBJECTIUS**

- Relacionats amb la tasca o les tasques i relacionats amb el rol dels alumnes.

○ **CONTINGUT**

1. Tenir repetides oportunitats per practicar la tasca amb un observador personal.
2. Practicar la tasca en condicions de feedback immediat, proporcionat per un company.
3. Practicar la tasca sense que el professor oferisca el feedback ni sàpiga quan els errors han estat corregits.
4. Ser capaç de comentar amb un company aspectes específiques de la tasca.
5. Visualitzar i comprendre les parts i les seues seqüències en executar una tasca.

ROL

1. Participar en el procés de socialització particular d'aquest estil.
2. Participar en les fases del procés.
3. Desenvolupar la paciència, la tolerància i la dignitat requerides per tenir èxit en aquest procés, evitant els antagonismes i les confabulacions.
4. Practicar amb totes les possibilitats de feedback.
5. Experimentar la satisfacció que suposa una bona execució del company.
6. Desenvolupar un vincle social que vagi més enllà de la tasca.

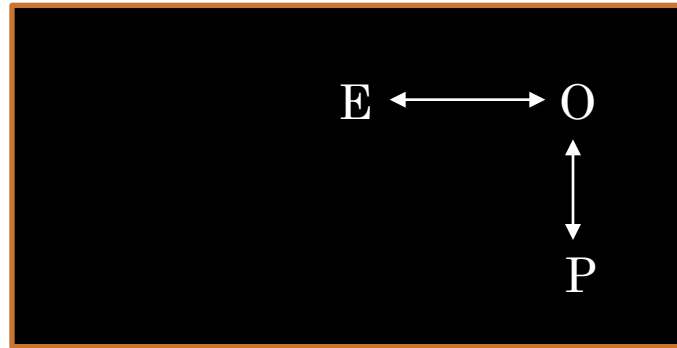

ANATOMIA DE L'ESTIL

- L'estil recíproc tracta d'organitzar la classe en parelles, assignant a cada membre un paper específic. Un va a ser l'executant (E) i l'altre l'observador (O). Quan el professor (P), es relaciona amb una parella, es forma una relació a tres.

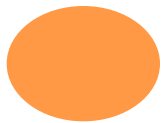

Pel que fa a les vies de comunicació:

El professor pren totes les decisions en la fase de preimpacte, l'executant les corresponents a l'impacte i l'observador les referents al feedback.

	A	B	C
Preimpacto	P	P	P
Impacto	P	→ A	E
Postimpacto	P	P	→ O

APLICACIÓ DE L'ESTIL RECÍPROC

L'alumne haurà d'aprendre a fer servir el feedback de manera responsable quan done i reba amb el seu company. Tant el professor com l'alumne necessitaran experimentar la nova realitat amb confiança i benestar, entenent el valor d'aquest estil per al desenvolupament de l'alumne.

Descripció d'un episodi

- Fase de preimpacte
- El professor prepara i dissenya la fitxa de criteris que serà utilitzada per l'observador.
- Fase d'impacte
 1. Propòsit: treballar amb un company i aprendre a oferir feedback. Identificar rols.
 2. Explicar a l'executor com realitzar la tasca prenent les seues pròpies decisions.
 3. Rol de l'observador: oferir feedback en funció dels criteris que hi ha a la fitxa.

○ Fase de postimpacte

L'observador ha de complir el seu rol mitjançant:

1. Recepció de la fitxa de criteris.
2. Observar l'execució. Comparar i contrastar l'execució amb els criteris proposats.
3. Decidir si l'execució ha estat correcta o no.
4. Comunicar els resultats.
5. Si cal, iniciarà comunicació amb el professor.
6. Rol professor: respondre a les preguntes dels observadors.
7. Presentació de tasques quan tot l'anterior s'ha entès.
8. Insistir en els criteris de la fitxa com a guia.
9. Intercanvi de rols.
10. Especificar l'organització.

CARACTERÍSTIQUES DE L'ESTIL

- Objectiu → Procés de socialització entre l'observador i l'executant.
- Ensenyar feedbacks precisos i objectius.
- Feedback durant els episodis de l'estil C.
- No comunicació directa amb l'executant de la tasca.
- Alumnes aprenen els nous rols en la presa de decisions addicionals.
- Professor confia en els alumnes perquè prenguin les decisions addicionals que els han estat traspassades, de socialització entre l'observador i l'executant.

- Professor → No és l'única font d'informació, avaluació i feedback.
- Alumnes → Poden participar en rols recíprocs i prendre decisions addicionals.
- Alumnes → Poden ampliar el seu rol actiu en el procés d'aprenentatge.
- Alumnes → Poden veure i acceptar al professor en un paper diferent als intrínsecs dels estils A i B.
- Alumnes → Poden passar més temps aprenent (utilitzant la fitxa de criteris) en la relació recíproca, sense la constant presència del professor.

SELECCIÓ I DISSENY DE CONTINGUTS

- En seleccionar i dissenyar la tasca o tasques s'han de seguir els mateixos procediments descrits en l'estil de la pràctica.
- Tasca del professor → Fitxa de criteris

FITXA DE CRITERIS

La fitxa de criteris pot determinar el fracàs o l'èxit.

- Determina els paràmetres del comportament de l'observador.
- Manté l'executant exactament informat sobre les seues accions.
- Proporciona al professor base concreta per a la seva interacció amb l'observador.

Una fitxa de criteris inclourà 5 parts:

1. Descripció específica de la tasca.
2. Aspectes específics a perseguir durant l'execució.
3. Fotografies o croquis per il·lustrar la tasca.
4. Mostres de comportament verbal a utilitzar com a feedback.
5. Recordatori del paper de l'observador.

Nombre _____

Estilo B © D

Clase _____

Fecha _____

Compañero _____

Tenis — el golpe de drive

- Ejecutante:**
1. Utilizar el golpe de drive para golpear 10 pelotas por encima de la red, como se ha demostrado.
 2. Intercambiar posiciones en la pista, recibir las pelotas y golpear 10 más por encima de la red.

- Observador:**
1. Observar la ejecución, utilizar los criterios de análisis y ofrecer feedback al ejecutante.
 2. Al final de los 10 golpes, anotar los resultados.
 3. Al final de la tarea, intercambio de roles.

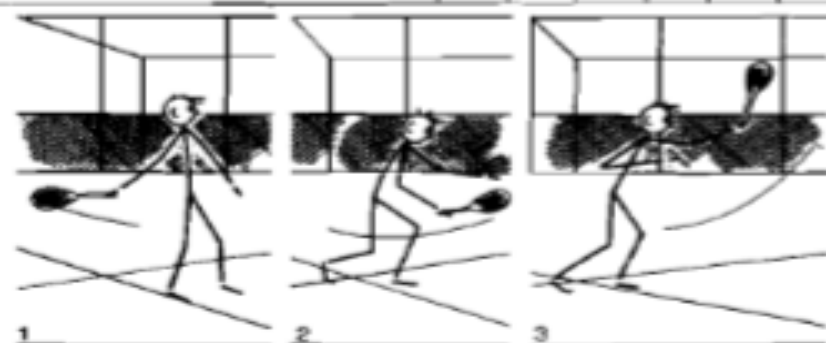
Muestra del comportamiento verbal del observador: Primero, reconocer lo que se ha hecho bien, y luego ofrecer feedback correctivo de los errores cometidos.

1. «Tu posición ha sido correcta, el peso del cuerpo estaba sobre el pie derecho.»
2. «El balanceo ha sido a la altura de la cadera, pero no has mantenido la mirada sobre la pelota.»
3. «El cambio de peso ha sido correcto.»
4. «Debes mantener la muñeca firme.»
5. «La continuación del movimiento ha ido en la dirección adecuada.»

Corr = Correcto

N.T. = Necesita más tiempo

Tarea/Criterios*	ejecutante 1		ejecutante 2					
	1ª serie	2ª serie	1ª serie	2ª serie				
	Corr.	N.T.	Corr.	N.T.	Corr.	N.T.	Corr.	N.T.
1. De pie con la parte izquierda del cuerpo hacia la red, con el peso sobre el pie derecho. (Para los zurdos, lo contrario.)								
2. Balancear la raqueta hacia atrás a la altura de la cadera, después de lanzar la pelota hacia arriba. Mirar a la pelota.								
3. Cambiar el peso del cuerpo sobre la pierna delantera, y girar la raqueta en línea recta hacia la pelota.								
4. Mirar la pelota hasta golpearla con la raqueta. Flexionar las rodillas ligeramente durante el golpe.								
5. La raqueta contacta con la pelota cuando está a la altura del pie delantero.								
6. Mantener la muñeca firme y girar todo el brazo desde el hombro.								
7. Rotar el tronco para que los hombros y las caderas miren a la red en la continuación del movimiento.								
8. Continuar el movimiento con la raqueta, hacia arriba y hacia adelante en la dirección del golpe.								

COMENTARIS

- Preparar les fitxes de criteris per a l'estil recíproc requereix temps. És útil guardar-les i organitzar-les per poder-les usar en diferents ocasions.
- L'estil recíproc és molt útil per revisar tasques apreses, però en particular per a la introducció de noves tasques.

COMENTARIS ESPECÍFICS

- Reflecteixen successos i aspectes particulars que sorgeixen en actuar amb l'estil C.
- Poden aparèixer: inici i durant
- Desapareixen al final.

COMUNICACIÓ VERBAL

- Consisteix a comunicar idees i sentiments mitjançant paraules.
- Diverses condicions:
 - 1. Punt de partida.
 - 2. Feedback poc precís de l'observador.
 - 3. Abús verbal de l'observador.
 - 4. Feedback inexistent dels observadors.
 - 5. A final de sessió, el professor ofereix feedback grupal com a observador.

TÈCNIQUES D'APARELLAMENT

- Organització de la classe. destaquem:
 - Autoselecció i aparellament adequat
 - Objectiu fonamental: aconseguir un inici ràpid i eficaç del paper d'executant i observador.
 - Resultats destacables: Increment en la tolerància social i comunicació entre els alumnes.

ALGUNS ASPECTES DE REFLEXIÓ

- Les experiències que deriven d'aquest estil són nombroses i variades.
- Resulta impossible identificar cada eventualitat.
- Quan es trobe davant d'un problema en aquest estil, cal eliminar seguint els propòsits de l'estil recíproc.
- 1. Quan es comuniqui amb un observador, mantinga sempre una part de la seua atenció en la resta de la classe.
- 2. Si s'observa un comportament desviat per part d'una parella, acabe el feedback que oferia a l'observador, i resolga el problema amb la parella en qüestió.
- Procediu dient: "Vegem l'executant realitzar la tasca i l'observador utilitzar la fitxa de criteris." Això acabarà amb el conflicte. Un cop tornen als seus respectius rols, ha de romandre amb la parella i escoltar el feedback, i procedir com s'ha explicat anteriorment.

3. Quan es desplaça entre les parelles, faci-ho d'una manera informal, evitant pautes com ara anar en el sentit de les agulles del rellotge, en sentit contrari.
4. Ja que els alumnes poden plantejar preguntes sempre que ho necessiten, establisca uns procediments o senyals amb aquesta finalitat.
5. En l'opinió d'alguns professors apareixen ocasionalment algunes interpretacions errònies respecte a l'estil C:
 - "El llest treballant amb el maldestre." Aquest estil no diferencia nivells d'habilitat, es busca que els dos companys siguin iguals en els seus rols.
 - "En l'estil C, el professor no treballa." Al contrari, el professor treballa molt més per ensenyar als alumnes els nous comportaments d'observació i de recepció de feedback d'un company.
 - "Aquest estil no és adequat per a l'alumne que té dificultats en la comparació i contrast de l'execució amb els criteris." Al contrari, aquest estil és excel·lent per als alumnes que han de dedicar més temps a aquestes operacions cognitives.

- "L'observador no pot avaluar l'executant." L'estil C no pretén avaluar. Els rols es limiten a oferir feedback segons els criteris establerts per millorar l'execució de la tasca.
- "L'estil C tampoc és un estil exclusiu per treballar amb la teva parella", on els alumnes s'aparellen amb el propòsit de realitzar una tasca i es donen feedback mútuament segons el seu respectiu temperament.
- 6. La majoria d'alumnes aprecien aquesta igualtat de rols i acostumen a comportar-se de forma adequada i amb entusiasme.
- 7. En general, la majoria de problemes que es presenten entre els membres de la parella recauen en dues àmplies categories: col·lisió i confabulació.

- 8. Igual que en la majoria de noves experiències, especialment quan intervenen nous comportaments, apareix aquí una fase de malaptesa o incomoditat acompanyada per no saber què fer o com fer-ho.

- Això passa en els episodis inicials, però hi ha diferents opcions per alleujar-ho.
 - a. Introduir primer l'estil en un grup petit d'alumnes. Deixar que els alumnes experimenten el nou rol sota l'observació i feedback del professor. Fer el mateix amb la resta de la classe en petits grups; després d'alguns episodis, tota la classe s'haurà familiaritzat amb l'estil.
 - b. Seleccionar una tasca que no siga particularment complicada per poder-se centrar en els nous rols.
 - c. En introduir l'estil a tota la classe (o un grup petit), s'ha de fer demostrant el procés amb només una parella, mentre els altres alumnes estan al voltant observant.

EL GRUP PETIT

A les classes d'educació física, es solen veure petits grups realitzant una activitat. La seua formació és deguda a una d'aquestes dues raons:

- 1.El grup és necessari per a la realització d'una tasca concreta. Per exemple, per al desenvolupament de destreses i estratègies ofensives en futbol, de vegades es necessitaran tres jugadors per passar-se la pilota entre ells.
2. El grup es forma a causa de necessitats d'organització, habitualment quan no hi ha prou material per al nombre total de participants.

Canals de desenvolupament

- Alt nivell de relació social.

- **1. Canal social**
 - L'alumne ha de ser raonablement independent per a utilitzar les relacions socials.
 - Posició de l'alumne gairebé al punt màxim.

- **2. Canal emocional**
 - Acció de donar i rebre feedback (honradesa, comunicació verbal adequada, paciència i empatia).
 - L'alumne ha d'aprendre a ser independent per prendre les decisions adequades.
 - Posició de l'alumne a prop del punt màxim.

○ 3. Canal físic

- Grau d'independència en el desenvolupament físic (independent a les nou decisions).
- Participació física sota la constant vigilància i feedback de l'observador.
- Posició de l'alumne a prop del punt mínim.

○ 4. Canal cognitiu

- L'observador intervé en bastants operacions cognitives (comparar, contrastar i arribar a conclusions).
- La posició de l'alumne es desplaça bastant del mínim respecte als estils anteriors.

EXEMPLES DE FITXES DE CRITERI

○ Variacions en el disseny i format.

○ No varia el seu concepte i utilització.

Pot aparèixer un tercer participant

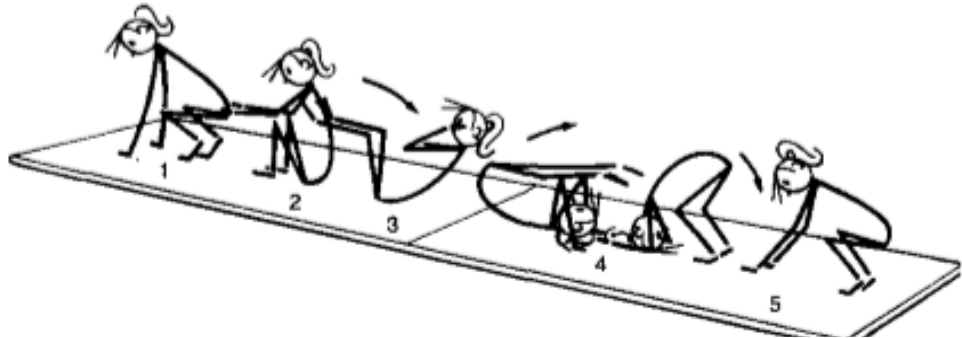
- S'encarrega d'accions com: retornar la pilota, rebre, llançar
- No canvia el procés de l'estil.
- Sistema de rotació.

EXEMPLE 1: VOLANTÍ CAP ENRERE

Tarea 2: Voltereta hacia atrás.

Ejecutante: Realizar 6 volteretas, cambiando de rol al finalizar la tercera.

Observador: Después de la sexta voltereta, registrar la ejecución de cada una de las 5 fases.

Aspectos a conseguir	ejecutante 1		ejecutante 2	
	sí	no	sí	no
1. Empezar con las piernas flexionadas, las manos sobre la colchoneta con los dedos mirando hacia adelante.				
2. Rodar hacia atrás sobre los glúteos, manteniendo la cabeza hacia adelante y la espalda arqueada.				
3. Buscar de nuevo la colchoneta con las manos cuando las caderas la golpean.				
4. Mantener las rodillas y los codos cerca del cuerpo.				
5. Terminar apoyado sobre los pies con las piernas flexionadas (posición «squat» o sentadilla).				

-Tots dos alumnes realitzen els dos rols (observador, executor).

-Registren l'execució en cadascuna de les 5 fases del volantí cap enrere quan actuen com a observadors, que els servirà posteriorment per proporcionar un feedback al company sobre la seua execució, i ells el rebran després.

-Hi ha una interacció que d'alguna manera exigeix un nivell de relació social.

Exemple 2: Bàdminton - llançament de drive per damunt del cap

Nombre _____
Clase _____
Fecha _____
Compañero _____

Estilo B © D

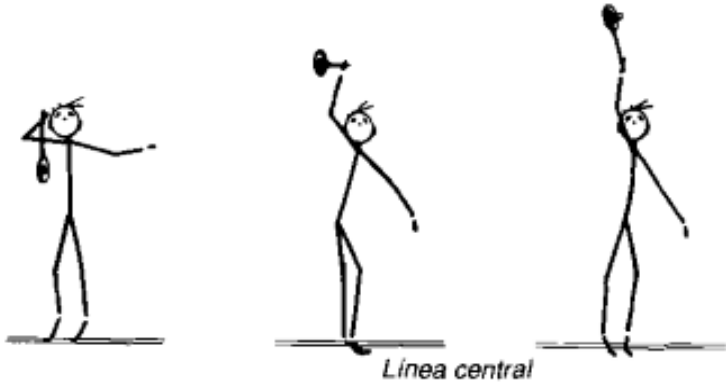
Badminton — «clear»* o lanzamiento de drive por encima de la cabeza

A los alumnos: Esta tarea se ejecuta en grupos de tres: ejecutante, lanzador y observador.

Lanzador: Hacer un saque alto al ejecutante.

Ejecutante: Practicar el lanzamiento de drive por encima de la cabeza 10 veces.

Observador: Analizar la ejecución comparándola con la lista de criterios. Proporcionar feedback acerca de lo que se hace bien y lo que debe corregirse. Hacer rotaciones después de cada serie de 10.

Tareas-Criterios:

1. Balanceo hacia atrás con la raqueta como si se fuera a tirar. _____
2. Colocar la parte izquierda del cuerpo mirando la red cambiando el peso a la pierna izquierda. _____
3. Extender completamente el brazo hacia arriba. _____
La raqueta contacta con el volante por debajo. _____
4. El peso del cuerpo ayuda al golpe, pasando a la pierna delantera. Enérgica acción de la muñeca. _____
5. Continuar el movimiento en la dirección de la trayectoria deseada del volante. _____

-Apareix un tercer participant el qual actua com a llançador.

-Funcions d'observador, executor i llançador.

-Els tres alumnes fan una rotació cada 10 execucions, d'aquesta manera, els tres participaran activament en tots els rols.

-Feedback sobre el que es fa bé i s'ha de corregir segons la llista de criteris. Se n'encarrega cada vegada un observador.